

науковому напрямку, самостійно вчитися і вчити інших. Натомість випускник комерційного закладу орієнтований не на критичне мислення, а на використання готового, стереотипного, шаблонного знання з підручників або на симулювання новацій за рахунок запозичення з інтернет-комунікацій.

Університет – це і центр навчання, трансляції знання, і центр його добування. Комерційний заклад орієнтований на швидку віддачу, яка може бути отримана швидше за все за рахунок запозичення з інформаційного середовища. В умовах сучасної бюрократизації університетського управління, коли кількісні критерії результативності затьмарили якісні і стали універсальними, поширились імітаційні практики, що зумовило і падіння якісного рівня наукових досліджень. Через надмірну експлуатацію викладачів у навчальному та дослідницькому процесі виник бум імітаційної діяльності. Бюрократизація сприяє виродженню механізмів академічної культури самоконтролю і самоорганізації й розвитку псевдонаукового знання.

Висновок. В Україні за роки незалежності змінився політичний устрій, інтенсивно розвивається інформатизація, однак бюрократизація не зменшилась, а зросла ще більше. Сучасний університет, виходячи з рівня розвитку знань і цивілізації, повинен являти собою синергетичну машину, що забезпечує прискорений ріст наукового знання й інноваційних продуктів. Однак насправді цей заклад поступово перетворюється на державно-бюрократичний механістичний симулякр, який забезпечує функціонування державно-олігархічного капіталізму, що експлуатує сировинну економіку. Подальше реформування вищої школи з таких позицій або за подібними лекалами здатне, на наше глибоке переконання, привести до втрати ідеалів класичного університету і розвитку псевдонаукового процесу. Парадокс: держава зберігає бюджетне фінансування університетів, але внаслідок бюрократизації цей процес веде до повної неспроможності реформ. Мабуть, зовсім не спрацює ідея розвитку академічної спільноти та різноманіття адекватних форм управління університетами та іншими інститутами освіти.

Свого часу університет з'явився не випадково. Без університету важко собі уявити зростання раціональності в суспільстві і прогрес цивілізації. У той же час ситуація з освітою в часи постмодерну вимагає коректування функцій університету. Назване коригування – нагальна потреба розвитку вищої школи в сучасній Україні.

Одержано 07.10.2019

УДК 159.92:351

Микола Георгійович ЛОГАЧЕВ,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2706-9521>

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ – ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Історія кафедри тактико-спеціальної підготовки бере свій початок з 1992 року, коли на базі Спеціального факультету МВС Української юридичної академії було створено Харківський інститут внутрішніх справ. Наказом ХІВС від 15.03.1992 № 19 о/с була створена кафедра тактико-спеціальної та військової підготовки.

За багаторічний період часу, що минув з моменту заснування, навчальна база кафедри вже морально та фізично застаріла і не відповідала вимогам часу. Тому на засіданні кафедри було прийняте рішення про її корінну реконструкцію. Ця ініціатива отримала підтримку з боку керівників ХНУВС О. М. Бандурки та О. Н. Ярмиша.

На початку 2004 року на кафедрі було створено спеціалізований комп'ютерний клас, який був обладнаний 10 комп'ютерами. Також були розроблені спеціальні комп'ютерні програми, які дозволяли модулювати конкретні надзвичайні ситуації та алгоритми дій особового складу підрозділів внутрішніх справ при ускладненні оперативної обстановки, виникненні стихійного лиха або техногенної катастрофи. У разі виникнення змодельованої надзвичайної ситуації, комп'ютерна база даних дозволяла керівникам органів внутрішніх справ на рівні УВС-РВВС – приймати адекватне управлінське рішення.

Протягом наступних місяців було повністю завершено реконструкцію та євроремонт усіх навчальних аудиторій та приміщень. В результаті цих заходів, площа аудиторного фонду кафедри збільшилась на 20 м², а 20 грудня 2004 року – на День міліції, – у трьох спеціалізованих аудиторіях з дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка», «Безпека життєдіяльності» та «Топографія» розпочались заняття. Кожна з аудиторій була обладнана комп'ютерами та телевізорами, спеціальними тематичними стендами та макетами, що дало змогу використовувати у навчальному процесі сучасні технології.

Якісному проведенню занять також сприяла створена сучасна навчально-матеріальна база спеціального циклу «Автомобільна підготовка», яка включала: комп'ютерний клас, спеціалізований тренажерний комплекс з підготовки курсантів та студентів для отримання кваліфікації «Водій транспортного засобу категорії «В». Також повністю був оновлений автопарк учбових автомобілів: морально та фізично застарілі автомобілі «ЛуАЗ» замінили сучасні, на той час, нові моделі «ВАЗ-2105».

Істотний внесок у розвиток кафедри, створення сучасної матеріальної і навчально-методичної бази зробили її керівники та ветерани: М. Г. Логачев, І. К. Шаша, А. І. Черкашин, О. В. Винник та інші.

Особлива увага приділялась підвищенню професійного рівня професорсько-викладацького складу кафедри. Її кадровий потенціал значно зміцнів завдяки тому, що І. К. Шаша став доктором технічних наук, а О. Ю. Прокопенко – доктором юридичних наук; кандидатські дисертації захистили викладачі кафедри Я. Г. Бондаренко та М. О. Чміль.

Враховуючи високі вимоги до професійного рівня сучасного поліцейського, у травні 2019 року керівництвом ХНУВС було прийняте рішення про об'єднання кафедр «тактичної та тактико-спеціальної підготовки» і «спеціальної фізичної підготовки». На їх базі була створена кафедра «тактичної та спеціальної фізичної підготовки».

Сьогодні на кафедрі створені всі умови для підготовки високо кваліфікованих фахівців для Національної поліції України. Для цього кафедра обладнана багатофункціональними та спеціалізованими навчальними аудиторіями для проведення занять та тренінгів зі спеціальної та тактичної підготовки.

Теоретичні знання, отримані курсантами під час аудиторних занять, постійно закріплюються на практиці. Для університету традиційним стало проведення тактико-спеціальних і командно-штабних навчань, активну участь в яких приймають не тільки викладачі та курсанти ХНУВС, але й керівний склад державних установ області та правоохоронних структур.

Для сучасного навчального процесу характерним є використання інтерактивних форм та інноваційних методів навчання, що позитивно впливає на рівень професійної підготовки курсантів, їх готовності до майбутньої служби в лавах Національної поліції України.

Генерування нових ідей, постійний пошук та впровадження у навчальний процес передових технологій стали традиційними методами підготовки висококваліфікованих професіоналів у Харківському національному університеті внутрішніх справ.

Про це свідчить складний шлях, пройдений від школи з первинної підготовки рядового складу міліції до Національного університету внутрішніх справ – одного із провідних вищих навчальних закладів системи МВС України.

Одержано 23.10.2019

УДК 341.322.5

Євгенія Сергіївна ЛОГВИНЕНКО,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7687-843X>

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Збройні конфлікти – це одна з проблем сучасності, оскільки їх наслідками, як правило, є багаточисельні порушення норм міжнародного гуманітарного права та проблеми забезпечення прав окремих категорій населення. Збройні конфлікти призводять до загибелі не лише військовослужбовців, але й мирних мешканців, є причиною стрімкого зростання чисельності біженців, порушення прав і свобод людини, що призводить до посилення соціальної напруги у суспільстві в цілому. Негативні явища, які породжуються збройними конфліктами є предметом занепокоєння світового співтовариства. Усе більше на міжнародному рівні приділяється увага вирішенню проблемних питань, що пов'язані з ними, зокрема з воєнними злочинами. Це підтверджується політикою провідних держав світу, орієнтованої на створення відповідного міжнародно-правового механізму, який би дозволив ефективно протидіяти, насамперед, воєнним злочинам. Для України питання міжнародної кримінальної відповідальності за воєнні злочини є безперечно актуальними, оскільки російська агресія на сході країни, окрім вищевказаних негативних явищ, які породжуються збройними конфліктами, несе загрозу існуванню національної держави.

Чимало науковців як вітчизняних, так і зарубіжних займалися розробкою питань, пов'язаних з розумінням того, які саме протиправні діяння можна кваліфікувати як воєнні злочини та які види і форми відповідальності за них передбачені. Так, етапи розвитку української воєнно-гуманітарної думки у міжнародно-правовому контексті охарактеризували М. В. Цюрупа і В. І. Дяченко [1, с. 306–317], поняття та ознаки воєнних злочинів вивчали В. М. Репецький і В. М. Лисик [2], дослідженням об'єкта воєнних злочинів у національному кримінальному праві займалася М. В. Піддубна [3], воєнні злочини в контексті загроз миру та безпеці людства та норми міжнародних договорів у цій сфері аналізував О. В. Столярський [4], міжнародній кримінальній відповідальності індивіда за злочини проти людяності присвятила свою наукову розвідку О. О. Радова [5]. Загалом, питаннями відповідності кримінального законодавства України до норм міжнародного кримінального права займалися В. А. Базов, В. М. Боровенко, Н. А. Зелінська, І. О. Колотуха, М. П. Куцевич, В. О. Миронова, В. П. Пилипенко, П. І. Репешко, М. І. Хавронюк та ін., які досліджували проблеми, пов'язані з визначенням покарань за міжнародні злочини, зокрема воєнні.

Вивчаючи проблеми міжнародного гуманітарного права та міжнародного кримінального права зарубіжні науковці – М. Ш. Бассіоуні, М. Боте, Г. Варле, Ж.-М. Хенкертс, У. Шабас та ін. – також звертали увагу на питання кримінальної відповідальності за воєнні злочини. Проте торкалися зазначеної тематики вибірково, у межах тем власних наукових розвідок. Надаючи високу оцінку внеску дослідників у розробку як теоретичних, так і прикладних